

րուէի հայրապետն Եփրեմ, և կենդանի տանիլ ի նուէր Շահա-
տային. բայց արիութիւն Ձորագետցւոց հալածական արար
զՊարսիկ զօրս:

39.) Յետ նուաճելոյ Կայսերութեան Ռուսաց ղերեւան և
զբոլոր նահանգս Արարատեան, և աղատութեան Մայր Աթոռոյն
Ս. Էջմիածնի, ծերունազարդ Հայրապետն Եփրեմ դարձաւ ի
Հաղբատայ ի 1828 ամի յազատեալն ի Սուրբ Էջմիածին, ի 1830
ամի, ի պակասիլ լուսոյ աչաց հրաժարական ետ, ընտրել զոք
ի տեղի իւր և ի 1831 ընտրեցաւ Յովհաննէս Ը. Կարբեցի
ի կաթողիկոսութիւն Հայոց. յորոյ աւուրս հաստատեցաւ
կանոնադրութիւն յաղագս կառավարութեան եկեղեցեաց Հա-
յոց ի Ռուսաստան, ի կայսերէն Ռուսաց ի 11 Մարտի 1836
ամի, որով և բացան Սրբազան Սինօդն Էջմիածնի, վեց վիճա-
կային Ամնսխատորեայք, Հոգևոր կառավարութիւնք: Սա ի կեն-
դանութեան իւրում վճարեաց զծանր պարտս Աթոռոյն, և
զտասն հազար մանէթ եդ յարքունի բանկս յանուն Սուրբ
Աթոռոյն Լուսաւորչի:

Ռուստոմ — Բէկ Երզնկեանց:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԸ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

ՄԱՏԱՂ ՍԵՐՆԴԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ, ԵՒ ՆՈՅԱ՝ ՄԻՄԵԱՆՑ
ՀԵՏ ՈՒՆԵՅԱԾ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.

(Շ-Դ-Ն-Ի-Բ-Է Լ ԷՐՆ)

Այսպէս ուրեմն ուսումնարանը կարող է առաւել մեծ չափով աշակեր-
տի բարբի և կամքի վերայ ազդել և նորան ապագայ կեանքի համար նա-
խապատրաստել քան թէ ընտանիքը. այս պատճառով Ն- Ի-Ն-Դ-Է Դ անհրա-
ժեշտ պիտի լինի իւր շէնքերէն բնաւորութեան Ի-Ն-Դ-Է-Դ-Է Դ:

Այդ դաստիարակութեան երկու հաստատութիւնների խնդիրներից մինն
այն է որ նրանցից իւրաքանչիւրը ինչ սահմանների մէջ որ միւսը ինքնուրոյն
գործումէ. պիտի յարգէ, միւսի իրաւունքներն կամովին պիտի ճանաչէ և
նորան պէտք եղած ուշադրութիւն ընծայել և երբեք չըպիտի մանուկների
առ միւսի գործ գրած միջոցներ պախարակէ. Եւ որովհետեւ դաստիարակչի

Հեղինակութիւնն նորա աշխատանքի հետեւանքի համար մի անհրաժեշտ նախապայման է. ուստի և ծնողներն նորա գործունէութիւնը մեծ վնաս հասցրած կըլինին, եթէ ուսուցչին իրանց մանուկների ներկայութեամբ պախարակեն, կամ նորա երբ և իցէ թոյլ կողմերն յիշատակեն, առանց յարգանքի նորա մասին խօսեն, կամ թէ նրան ծաղրեն, Շատ սխալ կլինէր, եթէ մանուկներին ընտանեկան պարտաւորութիւններն ճշտիւ կատարելու մէջ արգելք լինէին և նրանց ուղիղ յարաբերութիւնն ընտանեկան խնդիրներում՝ չըդնահատէին, իսկ միւս կողմից շատ ցաւալի կըլինէր, եթէ որ ընտանիքը մանուկների արած ամեն մի սխալը ներէր և նրանց գանգատներին իրանց ուսուցիչների մասին առանց քննելու հաւատ ընծայէր. եթէ մանուկները գիտեն որ ուսումնարանում ստանալիք պատժի միջոցին իրանց ծնողներն միշտ նրանց պաշտպան պիտի հանդիսանան, այն ժամանակ ուսուցչին շատ անգամ անիրաւացի կերպով կընդիմանան և նորա բարերար ազդեցութիւնն նրանց վերայ իւր նշանակութիւնը կըկորցնէ. 'նոյնպէս ևս սխալ կըլինէր, եթէ ուսուցիչները ծնողների զարգացման աստիճանը, ծագումն և հեղինակութիւնն պակաս գնահատէին իրանց աշակերտների առջև, եթէ դոքա մինչև անգամ ժողովրդի ամենաստորին դասակարգին պատկանէին. Շատ անիրաւացի կըլինի, եթէ ուսումնարանը ծնողներին առանց մի որ և է պատճառի արգելք լինի, երբ նոքա մի պատահած պատժի դէպքի մէջ խառնվումն և դորա իսկական պատճառն իմանալ են ուզում, այդ միջոցին հարկաւոր է նորսնց հանգստացնել և հասկացնել թէ նա նորա զաւակների համար լաւն է կամենում և միմիայն այն ժամանակ պատժի է դիմում, երբ այդ անպայման հարկաւոր է, իսկ յետոյ պարզել ծնողներին պատժի պատճառներն և չափը. բայց եթէ ուսուցիչը պատժելու միջոցին չափից անցնումէ, շատ լաւ կլինէր որ նորան այդ մասին յիշեցնեն, զի այդ շատ դէպքերում բարերար ազդեցութիւն կունենայ:

Ծնողներին հեռացնելն և նրանց պահանջի վերայ ուշք չըդարձնելն ա-
նիրաւացի է նաև այն կողմից, որ նոքա իրանց զաւակների վերայ ամենա-
մեծ իրաւունք ունին քանթէ ուսուցիչը, և միւս կողմից այդ շատ անմիտ
բան կլինէր, որովհետև ուսուցիչը դրանով վտանգի է ենթարկվում և ըն-
տանիքից ի ներքուստ բոլորովին բաժանվումէ. իսկ յետոյ նորա դաստիա-
րակչական գործունէութիւնն ինչքան պակասաւոր կարող է լինիլ, այդ մա-
սին արդէն վերը յիշեցինք։ Ուրիշ երէն - իրեն - հարգանքներ
էր - անշնորհ տեսնելով - իրեն - Բերդի - հարգանքներ
ընդհանրեցնելով - և հարգանքներ - հարգանքներ - և հարգանքներ
հարգանքներ - հարգանքներ - հարգանքներ - հարգանքներ

Ուսումնարան և ընտանիք պէտքէ միմեանց հասկացնեն իրանց փոխադարձ դաստիարակչական ազդեցութեան հետեւանքների մասին մանուկների մտաւոր զարգացման վերաբերմամբ և թէ իրանց գործ դրած միջոցներն ևս պիտի միմեանց հաղորդեն: Նոքա պարզ պիտի իմանան, թէ արդեօք իրանց սանիկների մարմնական և հոգեկան առողջութիւնը դէպի լաւն է գնացել, թէ

ոչ, նորա հետեւեալ հարցերին պիտի պատասխանեն, թէ արդեօք մտքի, հոգու և կեանքի կազմակերպութեան վերաբերմամբ էլ ի՞նչ է պակասում. մինչև ցայժմ գործ դրած միջոցներն պէտքէ պահպանել նոյնութեամբ, թէ փոփոխութիւն է հարկաւոր մտցնել. նրանց վարմունքը շատ խիստ էր թէ շատ մեղմ. ի՞նչ ազդեցութիւն են արած խաղակից ընկերներն ու շրջակայքը. հարկաւոր է արդեօք խիստ հսկողութիւն, թէ պէտքէ սանիկին աւելի ազատութիւն տալ ևլն. ահա այսպիսի և սրանց նման շատ հարցեր կան, որոնք ծնողների և ուսուցիչների մէջ պիտի պարզուեն.

Այս շատ կարևոր և ուսուցչի համար, քանի որ նա բաղմամբիւ աշակերտների հետ է գործ ունենում և նրան գրեթէ անհնարին է իւրաքանչիւրի հոգու մէջ ծագած մտքերն ու դատողութիւններ ճշտիւ ճանաչել, մինչդեռ ծնողներին այդ աւելի հեշտ է յաջողվում. սակայն նա պարտաւոր է այդ իմանալ, եթէ որ ուղիղ ճանապարհով և վստահութեամբ նրանց վերայ ներգործ'ւլ է ուղում.

Զգուշութեան համար հարկաւոր է խոյս տալ կեղծ և աննպատակայարմար կրթական միջոցներ գործ դնելուց, ինչպէս օրինակ, ցաւի և ամօթի երկիւղը, շահելու և ճաշակելու յոյսը սիրումն չափազանց զրգոել. Նորա թէև առ ժամանակ ազդում են, բայց բնաւորութեան մի սխալ ուղղութիւն են տալիս, որովհետև նորա ճաշակասիրութիւնը զարգացնելով, զարգացնումն են նաև նորա զգայականութիւնն, իսկ սաստիկ պատուասիրութիւնն յառաջացնելով, յառաջացնումէ միևնոյն ժամանակ եսասիրութիւն, որոնք բարոյականութեան ամենավտանգաւոր թշնամիներ են. Ընդհակառակն այդ բաների դէմ պէտք է ամեն մի քայլափոխում մաքառել և նրանց փոխարէն սէր և բարեացակամութիւն, Աստուծոյ երկիւղը և վսեմ գաղափարը նորանց սրտերում պիտի սերմանել. Մանուկը այն բարին, որին իրան մերձեցնումն պիտի հասկանայ և սովորի ոչ թէ նորա համար որ նորան շահ է բերում և կամ զգայական զուարճութիւն, այլ որովհետև դա ինքն ըստ ինքեան բարի է, և մարդիկների բարօրութեան նպաստում, որովհետև դա արդար է և իրաւացի, որովհետև մարդուս պարտքը այդ է պահանջում և ամեն բանից առաջ—որովհետև Աստուած այդ է կամենում. Հնազանդութիւն, պարտազգացում, համեստութիւն, երախտագիտութիւն, անձնուէր սէր պէտքէ ծնողներն և ուսուցիչներն մանուկների սրտում տնկեն. մանուկների ամեն մտածմունքն ու զգացմունքը, կամքն ու արարքը պէտք է կրօնական հոգւով ներշնչուած լինին. Մանուկը պարտաւոր է վաղ ժամանակից ուսանել Աստուծուն ծառայել և իւր բոլոր գործերի մէջ կրօնական ձգտումներով առաջնորդուել. Աստուած ամեն բան տեսնումէ ինչ որ դու մտածում և անում ես, նա այդ մասին քեզանից հաշիւ կը պահանջէ. «Նւ ինչպէս պէտքէ ես այնպիսի մի մեծ շարիք գործեմ և իմ տիրոջ Աստուծու դէմ մեղանչեմ». Ահա, այդ պիտի լինին շարժառիթներ մանուկների բոլոր անելիքի և չանելիքի համար, և ոչ թէ արտաքին օգուտ և շահ. Ծնողներն ու ուսուցիչներն գաստիարակչական գործի մէջ միշտ այն գա-

Այսպէս ընտանիքի և ուսումնարանի մէջ ինչպէս պէտք է այդպիսի համայնական յարաբերութիւններ ձևանային: Այդ բանի համար որպէս առիթ կարող է լինել տան մէջ ուսումնարանական աշխատանքը: Դա միևնոյն ժամանակ մի բազուկ է կողմում, որով ուսումնարանը շարունակ ընտանիքի հետ հաղորդակցութեան մէջ է մտնում, և միւս կողմից ևս դա ընտանիքին յարմար առիթ է տալիս ուսումնարանի ուսուցման ընթացքի վերայ մի հայեացք ձգելու, ուստի այդպիսով հնարաւոր է դառնում ընտանիքի և ուսումնարանի փոխադարձ յարաբերութիւնը:

Ընտանիքը այդ աշխատանքի պատրաստելու վերայ պիտի վերահսկէ և ուշք դարձնէ, որ ուսումնարանի տուած կանոնների համաձայն կատարուի:

Ուսումնարանը պարտաւոր է ընտանիքին ծանօթութիւն տալ այդ պահանջների մասին և նրանց նրա օգտակարութեան, պտղաբերութեան և անհրաժեշտութեան մէջ համոզել:

Դարձեալ ընտանիքը պիտի նկատի, թէ մանուկները այդ աշխատանքներն հաճութեամբ թէ տհաճութեամբ են կատարում, արդեօք այդ շատ ծանր է թէ շատ թեթեւ, գիտակցաբար են կատարում թէ մեքենայաբար: Ահա այս բոլոր դիտողութիւններն ընտանիքը ուսուցչին պիտի հաղորդէ, իսկ դա այդ բաներն ոչ թէ միայն հաճութեամբ պիտի լսէ, այլ և պիտի գնահատէ. և եթէ դա դիտած չարիքներն բացառապէս ուսումնարանի միջոցաւ հեռացնել չէ կարողանում, հարկաւոր է որ այդ բանը հեռացնելու միջոցների մասին ծնողների հետ խորհրդակցի:

Որպէս զի ընտանիքի և ուսումնարանի մէջ մի հասկացողութիւն կայանայ, հարկաւոր է որ ուսուցիչը գրաւոր տեղեկութիւններ տայ ծնողներին, դրանց մէջ առաջին տեղը բռնում են վեցամսեայ կամ տարեկան վկայականները: Որովք ոչ թէ միայն աշակերտների յառաջադիմութեան մասին դիտութիւնների մէջ, այլ և նրանց վարքի, ջանասիրութեան և ուսումնարանը շարունակ այցելելու կամ չայցելելու մասին որոշ գաղափար են տալիս: Մի այդպիսի վկայական, ոչ թէ վերիվերոյ մի վճիռ է այլ երկար քննադատութեան և կշռադատութեան մի հետեւանք, որին ուսումնարանական կեանքի երկար ժամանակեայ դիտողութիւնները և փորձառութիւնները իրրեւ հիմունք ծառայում են: Դա ունի մի պաշտօնական և շատ նշանաւոր բնաւորութիւն ուստի ոչ թէ միայն ծնողներին մի գաղափար պիտի տայ իրանց զաւակների հոգեկան դրութեան մասին, այլ և միևնոյն ժամանակ դա մանուկներին մի առաջնորդ և ուղղիչ է լինում, որով նորա իրանց մասին ինքեանք ևս ճիշտ վճիռ են իմանում: Ծնողների պարտաւորութիւն է նաև, որ ոչ թէ միայն իրանց զաւակների վկայականների մասին տեղեկանան, այլ և դրա նկատմամբ պիտի աշխատեն մանուկների վերայ ներգործել և դորա համար գործադրուելիք միջոցների մասին ուսուցչի հետ խորհրդակցել:

Բացի այդ ուսումնարանական վկայականից, ուսումնարանը պարտաւոր է նաև ծնողներին մանուկների արած նշանաւոր անկանոնութիւններն ուսման և վարքի վերաբերմամբ գրաւոր հաղորդել, սոյնպէս և ծնողներն իրանց զա-

ւակների վարքի մասին ուսումնարանից դուրս պարտաւոր են ուսուցիչներին տեղեկութիւն տալ, որպէս զի երկուսն ևս իմիասին ձեռք ձեռքի տուած աշխատեն ամեն տեսակ անյարմարութիւններ հեռացնել:

Ծնողներն ու ուսուցիչներն պէտք է շատ անգամ անձամբ միմեանց հետ տեսնուին, որին առիթ կարող է լինել, ուսումնարանի տօնած տօներն որոնք մանկավարժական մեծ նշանակութիւն ունին: Սովորական աշխատանքի տեղերը մի հանդիսաւոր և զարդարուած տարածութեան վերածելով, ինքնըստինքեան մանուկների վերայ մի ուրախ տպաւորութիւն է թողնում. մանաւանդ երբ նոքա տօնի հանդերձներով են երևում և ուսուցիչը հանդիսաւոր ձայնով սկսում է նրանց տօնի նշանակութիւնը բացատրել, իսկ նոքա երգարաններ ձեռին այդ տօնին յարմար երգեր են երգում, այն ժամանակ նրանց սիրտը ուրախութեամբ լցւում է և հոգին ստանում է մի անջնջելի տպաւորութիւն, և ահա դորանով աճում է նրանց սէրը ոչ թէ միայն առ ուսումնարանն այլ և առ ուսուցիչն: Միևնոյն տրամադրութեան են ենթարկվում նաև ծնողներն եթէ որ այդպիսի տօներին մասնակցել կարողանում են:

Գրեթէ միևնոյն բնաւորութիւն ունի նոյնպէս բոլոր դասարանների աշակերտների միասին զբօսնուլն. այդ միջոցին իւրաքանչիւր ուսուցիչ ճաշից յետոյ գեղեցիկ եղանակին առնում է մի խումբ աշակերտներ և ծնողների մասնակցութեամբ բաց երկնքի տակ զբօսնում է: Այդ տեսակ զբօսանքներն ոչ թէ միայն յարմար դէպքեր են տալիս հայր'ն սգիտութեան և բնագիտութեան ուսուցումն հարստացնելու, այլ և զարթեցնում են մանուկների մէջ միտք և հասկացողութիւն բնութեան տեղեկութիւնների և երևոյթների համար, նա և ցանկութիւն և ուրախութիւն միասնական խաղի համար բաց երկնքի տակ ևս առաւել բարձրացնում են: Այդպիսի դասարանական զբօսանքներ պէտք է տարուայ տաք եղանակին կատարուին և այն ևս առնուազն ամիսը մի անգամ:

Եթէ ուսուցիչը հասկանում է յարմար խաղեր սարքել և առաջնորդել ծնողներին ևս միևնոյն դերը տալով ինչ որ ինքն անում է, և կամ թէ այնպէս անէ որ ծնողներին հաճոյք պատճառէ իւր սարքած խաղերով, այն ժամանակ նա ոչ թէ միայն սէր և վստահութիւն իւր աշակերտներից և ծնողներից կը վայելէ, այլ և ընտանիքի և ուսումնարանի մէջ մի կապ կը հաստատի, որ նորա դաստիարակչական գործունէութիւնը կը թեթեւացնի և միևնոյն ժամանակ կ'սրագացնի:

Սակայն ծնողներն և ուսուցիչներն դաստիարակութեան գործի մէջ մի ընդհանուր հասկացողութիւն ի գլուխ բերելու համար պէտք է փոխադարձաբար միմեանց փնտռեն. կարծիք չկայ որ այդ դէպքում ամենամեծ պարտաւորութիւնը ընկնում է ծնողներին, որովհետև մանուկները նրանց են պատկանում, և նրանց բարեկեցութեան մասին անմիջական հոգս տանողներ նրանք են. թէ նոքա պատժական դէպքերում և այլ հանգամանքներում իսկոյն նշանակեալ կառավարութեան են դիմում, այդ շատ սխալ է. նոքա նախ իրանց զաւակներին ուսուցանող ուսուցչին պիտի դիմեն, նրա հետ խօ-

սակցեն մութ կէտերը պարզեն, և եթէ այդ անհնարին կամ անպտուղ մնայ, այն ժամանակ կարող են նոքա ուրիշ քայլ անել:

Սակայն ուսուցիչն ևս պիտի շատ անգամ այն ընտանիքները որոնի, որից մանուկներ է ստացել դաստիարակութեան համար: դորանով նա հանգամանքից օգուտ է քաղում միևնոյն ժամանակ մի ակնարկ ընտանեկան կեանքի վերայ ձգելու, որը նորան մանուկներին դատելու և քննելու համար շատ կարեւոր է: Գիւղերում և փոքր քաղաքներում այդ տեսակ այցելութիւններ շատ հեշտութեամբ կրկատարուին, իհարկէ մեծ քաղաքներում են այդ բաւական մեծ դժուարութիւն է ներկայացնում: Սակայն, եթէ մի քանի ուսուցիչներ իմանային, թէ ինչպէս ծնողների հետ բարեկամաբար խօսելով իրանց կոչումը թեթեւացնում և գործունէութիւնն բարձրացնում են, այն ժամանակ նոքա ոչ փոքր աշխատանքից կրկախենային և ոչ էլ իրանց պաշտօնական դիրքի մասին սխալ կարծիք ունենալուց կը դանդաղէին՝ ինքեանք այդ բանի համար առիթ տալով:

Ընտանիքի և ուսումնարանի մէջ մի ներքին կապ կարող է հաստատուել, եթէ ուսուցիչը մի ժողովրդական գրադարան հիմնած ունի և դրանով համայնքի զարգացման նպաստում և առաջնորդում է, եթէ նա իւր աշակերտների ծնողների հետ միասին մի այնպիսի օրագիր է կարդում, որն դաստիարակութեան վերաբերեալ հարցեր է պարզաբանում, եթէ նա երբեմն իւր շորս կողմը ծնողներին հաւաքում և նրանց դաստիարակութեան մասին դասախօսութիւններ է կարդում, կարգացածը մեկնումէ, սովորական հարցեր առաջարկում և այդպիսով վիճաբանութեան առիթ է լինում, որին բոլոր անդամները մասամբ հարցնելով և մասամբ ևս պատասխանելով մասնակից են լինում: Ուսումնարանի համայնքի անդամների մի այդպիսի փոխադարձ մտքերի փոխանակութիւն միմեանց մէջ և ուսուցչի հետ կարող է շատ բարերար հետեանքներ ունենալ:

Լաւ կանէ ուսուցիչը, եթէ նա իւր ուսումնարանի համայնքի մէջ պատահած ընտանեկան դէպքերին մասնակից լինի, լինի դա թէ ուրախութիւն և թէ տրտմութիւն: Այդպիսով նա ընտանիքին առաւել մօտենումէ և նրա վստահութիւնն ու սէրը ձեռք է բերում, իսկ թէ նա այդ ունի, այն ժամանակ նա իւր ապագայ գործունէութեան համար մի ամուր պատուար է ունենում:

Այսպէս, կեանքը ուղղորութեամբ և հետաքրքրութեամբ զննողների և մատաղ սերնդի բարեացակամների համար բաղմամբիւ դէպքեր կան ուսումնարանի և ընտանիքի մէջ հասկացողութիւն և համաձայնութիւն ի գլուխ բերելու համար, ուստի ոչ մի դաստիարակ չըպիտի դանդաղի իրան հանդիպող յարմար դէպքերից օգուտ քաղելու, նա դրանից շատ բարիքներ պիտի հնձէ:

Ամեն դէպքում ուսումնարանի և ընտանիքի, դաստիարակութեան երկու գլխաւոր գործիչների մէջ յարաբերութիւնն ամեն ուրիշ առաւել սերտ կապ պիտի լինի, քան թէ դա իրապէս կայ, և այդ՝ մեր մատաղ սերնդին

փրկութիւն կը բերէր և դրանով ևս միւսին ժամանակ ժողովրդին բարե-
բաղդութիւն և երջանկութիւն, զի մատաղ սերնդի դաստիարակութիւնից
կախումն ունի մի ազգի և հայրենիքի ապագան:

(Թարգմ.) Յարդիս Տ. Գարրիէլեանց.

. . . Հայր Խմբագիր.

Խոստացեր եմ. խոստումս կը կատարեմ: Առիթ ունենալով շրջել Օսման-
եան Հայաստանի մէջ՝ նկատմունքներս գրի կանցունեմ և իրրե փորձ՝ կու-
ղարկեմ առաջին նամակս, վերաբերեալ Պայազխու: Կըշարունակեմ այսու-
հետեւ, յոյս ունենալով թէ տպագրելու շնորհը չէք զլանար:

Ն. Գ.

Նամակ Ա.

1887 Օգոստ. 1. Տրապիզոն.

Պ Ա Յ Ա Զ Ի Տ *).

Երջանկայիշատակ նախնեաց միջնաշխարհի կամ Այրարատ նահանգի
քսան գաւառներէն միոյն՝ Կոգովտի կամ Կոգի այժմեան գլխաւոր քաղաքն
է Պայազխու, որ կը գտնուի մերձ ի Մասիս Թանտրիկ լեռան շղթայից Գը-
զըլտաղ և Շարան քարեր անուանեալ մասերու սիրտը իբր 400 տուն բնակ-
չք, որոց 180ը հայ են, մնացեալք՝ թուրք, Հայք ունին կանգուն մի եկե-
ղեցի Ս. Կարապետ անուամբ կոփածոյ քարով՝ փայտածածք խախուտ և տգեղ
տիպարով մը. որոյ երկու դրան չորս արձանագրութիւններն են:

Ա. « Թուին ՌՄԿԶ. Կամօքն Աստուծոյ և սրբոյ Աստուածածնի վերստին
նորոգեցաւ Սուրբ Կարապետ եկեղեցիս ի Հայրապետութեան Տեառն Եփ-
րեմի սրբազան կաթուղիկոսին ամենայն Հայոց և մերոյս առաջնորդ Սի-
մէօն Արքեպիսկոպոսի »:

Բ. « Որ և ողորմութեամբն ամենազօրին,
Եւ օժանդակութեամբ սուրբ Աստուածածնին,
Շինեցաւ եկեղեցիս մեր վերստին,
Անուամբ սրբոյ Կարապետին,
Ի պարծանս Հայոց ազգին,

(*) Պայազխու քաղաքի հնագոյն անունն է Գարօնք. արաբացիք ինչ կը կոչէին՝
յոյանի չէ. այժմեան Պայազխու կոչումն Օսմանեան Սուլթան Պայազխու անունէն
առնուած է: